

А. В. Бараноўскі (Мінск)

ПЁТР МІРОНАВІЧ МАШЭРАЎ — САВЕЦКІ ПАРТЫЙНЫ І ДЗЯРЖАЎНЫ ДЗЕЯЧ

*Машэраў праславіў Беларусь,
а народ праславіў яго!*

П. М. Машэраў

Энцыклапедыі і даведнікі падаюць даку на паміж юліянскім і грыгарыянскім ка-
нараджэння Пятра Міронавіча Машэрава, лендарамі складае 13 дзён.
13 (26) лютага 1918 г. На першы погляд, Такім чынам, дата нараджэння
гэта самая звычайная дата. Аднак у савецкіх П. М. Машэрава — 13 лютага па старым
кім календары 1918 г. не было такога дня. 13 лютага па новым стылі. У такім разе
Справа ў тым, што 24 студзеня 1918 г. ўзнікае пытанне: чаму ён святкаваў свой
СНК РСФСР прыняў «Дэкрэт аб увядзенні ў Расійскай рэспубліцы заходнеўра-
пейскага календара». Дэкрэтам падпісва-
лася датай, наступнай за 31 студзеня,
лічыць не 1 лютага, а 14 лютага, бо розні-
за ўсё Пётр Міронавіч быў ахрышчаны, а
паколькі праваслаўная царква не прыня-
ла новы каляндар, то і дата нараджэння
захавалася па старым стылі [4].

Месцам нараджэння Пятра Машэрава з'яўляецца в. Шыркi, цяпер Сенненскі раён, Віцебская вобласць. Згодна з сямейным паданнем продак Машэравых быў французскім салдатам, які застаўся на Сенненшчыне пасля Айчыннай вайны 1812 г. [1].

Сям'я Машэравых была шматдзетнай, другога сына бацькі назвалі Пятром у гонар дзеда па матчынай лініі. Цікава, ці быў у гэтым сімвалізм, паколькі браты атрымалі імёны святых апосталаў. Менавіта Павел і Петр змянілі бацькоўскае прозвішча Машэра на русіфікаванае Машэраў.

У фондах Занальнага дзяржаўнага архіва ў г. Оршы намi была выяўлена даведка аб нараджэнні Мірона Машэры — 6 жніўня 1882 г. Мірон Васільевіч, апрача сялянскай працы, цясларыў, слясарыў. У 1937 г. яго арыштавалі, ён загінуў у ГУЛАГу. У 1959 г. быў рэабілітаваны. Маці, Дар'я Пятроўна, спраўлялася па гаспадарцы і выходвала 5 дзяцей [5, с. 99].

Пётр Машэраў скончыў Грыбоўскую пачатковую школу. У пяты клас ён пайшоў

ў Машканскую няпоўную сярэднюю школу, дзе вучыўся да 7 класа. Хадзіць у школу даводзілася па восем кіламетраў туды і назад. Базавую адукацыю П. М. Машэраў атрымаў у Дворышчанскай школе Расонскага раёна, дзе працаваў настаўнікам старэйшы брат Павел [3].

У 1934 г. Пётр Машэраў паступіў на апошні курс рабфака Віцебскага педінстытута. Праз год ён стаў студэнтам фізіка-матэматычнага факультэта Віцебскага педінстытута імя С. М. Кірава. Падчас вучобы П. М. Машэраў актыўна займаўся грамадскай работай, спортам. У 1939 г. Машэраў скончыў інстытут і быў накіраваны настаўнікам фізікі і матэматыкі ў Расонскую сярэднюю школу [5, с. 100].

У жніўні 1939 г. Пётр Машэраў разам са сваёй маці, сёстрамі Вольгай і Надзеяй пераехаў з в. Шыркi ў в. Старыя Расоны.

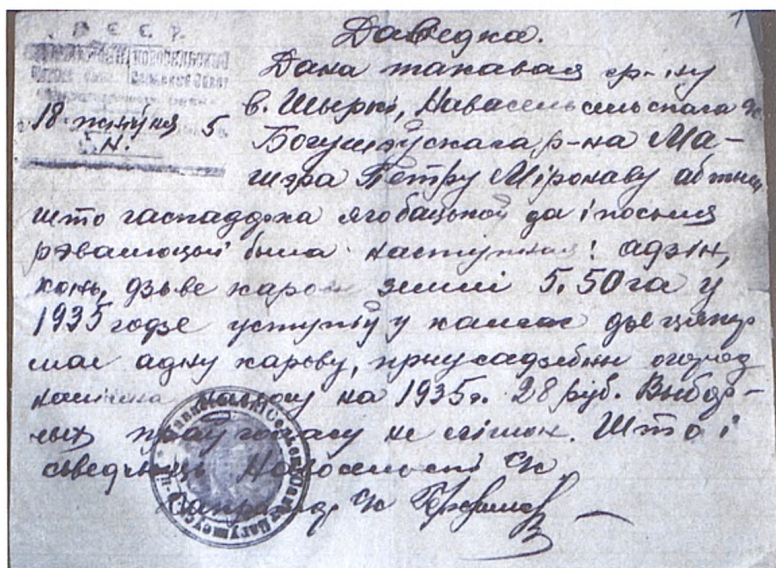
Калі пачалася Вялікая Айчынная вайна, П. М. Машэраў уваходзіў у склад знішчальнага атрада, які дзейнічаў на тэрыторыі Расонскага раёна. У ліпені 1941 г. пад Невелем ён разам з часцямі Чырвонай Арміі, якія адступалі, трапіў у акружэнне і ў раёне мястэчка Пустошка быў узяты ў палон.

Пад Себежам яму ўдалося ўцячы з таварнага вагона.

У пачатку жніўня 1941 г. Пётр Машэраў вярнуўся ў Расонскі раён, дзе займаўся арганізацыяй камсамольскага падполля і разгортваннем партызанскага руху. У сакавіку 1942 г. узначаліў атрад Дубняка, а затым — атрад імя Шчорса, які дзейнічаў на тэрыторыі

З фондаў Занальнага дзяржаўнага архіва ў г. Оршы

З адкрытых Інтэрнэт-крыніц

Дрысенскага, Асвейскага і Расонскага раёнаў, а таксама Латвіі і Расіі.

У сакавіку 1943 г. П. М. Машэраў быў прызначаны камісарам партызанскай брыгады імя Ракасоўскага. За гады вайны быў двойчы паранены. У лістападзе таго ж года яго вылучаюць на пасаду першага сакратара Вілейскага падпольнага абкама камсамола, якую ён займаў да вызвалення Беларусі.

За мужнасць, гераізм і адвагу, праяўленыя у барацьбе з ворагам, камандаванне брыгады разам з Вілейскім падпольным абкамам партыі прадставілі П. М. Машэрава да ўзнагароды ордэнам Леніна. У выніку яму прысвоілі званне Героя Савецкага Саюза [2].

Пасля вызвалення Беларусі Пётр Машэраў быў абраны першым сакратаром Маладзечанскага абкама ЦКСМБ. Праз два гады стаў сакратаром ЦК ЦКСМБ па кадрах. 22 кастрычніка 1947 г. ён узначаліў беларускі камсамол.

У ліпені 1954 г. Машэрава абралі другім сакратаром Мінскага, а ў жніўні 1955 г. — першым сакратаром Брэсцкага

абкама КПБ. З красавіка 1959 г. ён працаваў у ЦК КПБ спачатку сакратаром, потым другім сакратаром, а з сакавіка 1965 г. — Першым сакратаром ЦК КПБ. П. М. Машэраў знаходзіўся на пасадзе Першага сакратара кампартыі Беларусі пятнаццаць гадоў (з 1965 г. па 1980 г.) [5, с. 101–102].

За гэтыя гады наша краіна дасягнула значных поспехаў у развіцці народнай гаспадаркі, навукі, культуры, вырас дабрабыт насельніцтва. Пры П. М. Машэраве ў рэспубліцы былі пабудаваны высокатэхналагічныя прадпрыемствы.

За вялікі асабісты ўклад у сацыяльна-эканамічнае развіццё рэспублікі, умацаванне яе матэрыяльна-тэхнічнай базы, Пятру Машэраву ў 1978 г. было прысвоена званне Героя Сацыялістычнай Працы.

На жаль, 4 кастрычніка 1980 г. Пётр Міронавіч Машэраў загінуў у аўтамабільнай катастрофе.

Машэраў назаўжды застанецца для нас увасабленнем нацыянальнага лідара, чалавекам які аб'ядноўвае беларускае

грамадства. Цікавасць да яго асобы не згасе і сёння, хоць з моманту гібелі прайшло ўжо сорок год. Пішуцца новыя артыкулы, кнігі, здымаюцца тэлеперадачы.

Дзецішчамі Машэрава называюць мемарыяльна-архітэктурны комплекс «Хатынь», мемарыяльны комплекс «Брэсцкая крэпасць-герой», мемарыяльны комплекс «Курган Славы». Дзякуючы намаганням Машэрава, Мінск атрымаў званне «горад-герой» і ў горадзе з'явіўся метрапалітэн.

Сёння ў гонар Машэрава названы праспекты, вуліцы, установы адукацыі, прадпрыемствы.

Імя П. М. Машэрава годна ўвекавечана на Сенненшчыне, аднак нам яшчэ трэба будзе аднавіць гістарычную справядлівасць і ўстанавіць бюст на яго радзіме. Людзям, двойчы ўзнагароджаным медалём «Залатая Зорка» і (або) медалём «Сerp і Молат», усталёўвалі бронзавы бюст на радзіме.

Таксама прыцягненню турыстаў спрыяла б адкрыццё мемарыяльнага музея П. М. Машэрава. Яго экспазіцыі можна было б размясціць у доме сям'і Машэравых, які часткова захаваўся да

П. М. Машэраў у маладосці

нашых дзён. Пры гэтым яго неабходна перанесці ў Сянно, каб турыстам было зручней наведваць музей.

Крыніцы і літаратура

1. Юрчак, Д. Як патлумачыць дату нараджэння П. М. Машэрава / Д. Юрчак, А. Дулаў, Л. Трушчанка // Мы і час: газета ВДУ імя П. М. Машэрава. — 2012. — 14 лют. — С. 2.
2. Довнар-Запольский, А. У Машерова были французские предки? [Электронный ресурс] // Комсомольская правда. — URL: <https://www.kp.ru/daily/24053.4/104508/> (дата обращения: 04.09.2024).
3. Яны нарадзіліся на Сенненшчыне: біяграфічны даведнік / склад. А. В. Бараноўскі. — Віцебск: ВДУ імя П. М. Машэрава, 2016. — 133 с.
4. Пронько, О. М. Семья Машеровых: 3 биографическая повесть / О. М. Пронько. — Гродно, 2000. — С. 32–36.
5. Машеров Пётр Миронович [Электронный ресурс] // Партизаны Беларуси. — URL: <https://partizany.by/partisan-hero/mashеров-petr-mironovich/> (дата обращения: 04.09.2024).

